

Ravimtaimede korjamisest kodumaa metsades.

Mag. pharm. Ch. Volmer).*

Metsikult kasvavate ravim- ja teiste kasulike taimede korjamine edeneb ter- ves maailmas tõusu suunas. Selleks on kahtlemata palju aidanud kaasa iga aasta peetavad rahvusvahelised erikon- verentsid, millest üksikjuhtudel ka Eesti esindajad on võtnud osa. Kuid juba enne neid konverentse on meil edu- ga nii ajakirjanduses kui ka eriajakir- jades propageeritud seda mõtet, mil- lel iseendast ei puudu rahvamajanduslik tähtsus. Suuremat hoogu ja praktilist teostamist on see aga leidnud paaril viimasel aastal.

Kuna suur osa ravimtaimi esineb peamiselt metsas, siis ei tohi meie vai- kides mööduda mõningaist küsimusist, mis seotud nende korjamisega kodumaa metsades. Teatavasti sünnib see vara- kevadest kuni hilissügiseni ja igale met- sale lähedal seisjale on selge, et sarna- ne hulgaline metsade tallamine, kohati kaevamine, puuokste koorimine jne. pi- gemini kahju kui kasu võib tuua. On ju marjulised, seenelised jne. siin kül-

laldaseks näiteks. Kuid hea tahtmise ja organisatsiooni juures peaksime üle saama nendest nähtustest, sest teisest küljest on valus kuulda, et meil pärna- õisi, pohlalehti ja muud seesugust sa- dade kilode viisi kalli valuutaga sisse tuuakse välismaalt. Oleks tarvis vaid luua n.-ö. kvalifitseeritud korjajate kaader, kel oleks küllaldaselt arusaamist ning vastutustunnet terve metsa ees. Ja seepärast rajabki siin nende ridade kirjutaja suured lootused eeskätt meie rikkalike kogemustega metsaametnike perele. Ning et see asi meil veel on alg- staadiumis ja seetõttu mitte suurt tu- lu, pigemini ainult lisateenistust võiks pakkuda, ei tohiks algajaid koormata maksuliste lubadega, vaid tähtis on, et seejuures ei kannataks mets. Selleks tuleks korjajail pidada silmas eeskätt järgmist:

1) ühest ja samast kohast ei tohi ära noppida kõiki taimi, õisi, seemneid, juurikaid jne., vaid osa tuleb jätta eda- siseks paljunemiseks;

2) puid ja põõsaid ei tohi üleni ära koorida;

3) haruldasi taimi ega puid ei tohi üldse puudutada;

4) ei tohi asjata tallata noort metsa ja istandusi;

*) Toimetuse arvates tuleks enne puude kasvude ja koore (paakspuud, männid, kased, tammed jne.) korjamisele asumist tingimata metskonnast selleks luba muretseda, sest met- sas männikasvude korjamine ja tammede koorimine on vaevalt lubatav.

5) tuleb hoiduda tekitamast tulikahju.

Enne korjamisele asumist tuleks asjaomastel isikutel, kes juba on teadlikud nende ümbruses kasvavate taimede suhtes, selgitada:

1) korjatud droogide kindlad ülesos-
tukohad;

2) ostetava droogi liik ja hulk;

3) maksetav hind ja

4) nõuded väärtuse kohta.

Saanud need andmed, maksab alles asuda plaanikindlale tööle, sest neid mitte teades lähevad korjajad sageli oma saagiga pettunult ostukohast koju tagasi. Pöörduda tuleks esijoones lähema apteegi poole, kust siis tarbekorral juhatakse suurematesse ladudesse.

Üks on aga kindel: kodumaa droogide turu korraldamisel on kodumaa mets üheks möödapääsmatuks viljapõlluks.

Alljärgnevas toon droogide loetelu, missuguseid korjatakse kevadel ja missuguste hävimist meil pole karta.

Maikellukeste õied (*Convallaria majalis* L.). Korjatakse puhkenud õied koos õitevarre ülemise osaga. Ostetakse ainult kuiva ilmaga korjatud värsked õied (kuivatamata).

Paakspuu koor (*Rhamnus frangula* L.). Koor võetakse varakevadel 2—3 sm jämed. tüvedelt ja okstelt ja kuivatatakse. Tarvitatakse vähemalt 1 aasta seisnud koort.

Männi kasvud (*Pinus silvestris*). Männi külgokstelt võetud helepruunid kasvud, mitte üle 2 sm pikad, lastakse varjulises kohas kuivada. Tarvitatakse ainult ühe aasta vältel.

Nurmenuku õied (*Primula officinalis* L.). Korjatakse kuiva ilmaga ja kuivatatakse õhukese kihina varjulises kohas.

Nurmenuku juurikad (*Primula officinalis* L.). Korjatakse õitseajal, puhastatakse, pestakse ja kuivatatakse varjulises kohas. Soovitav on korjamisel ja puhastamisel tarvitada kindaid, et vältida naha ärritust.

Kalmuse juurikad (*Acorus calamus* L.). Juurikaid korjatakse varakevadel või hilissügisel. Enne kuivatamist eemaldatakse juurikalt peened juured ja lehejäänused.

Leesikalehed (*Arctostaphylos uva ursi* Spr.). Korjatakse mai- ja

juunikuul tumerohelised, varteta lehed, kuivatatakse varjulises kohas. Pruunid lehed ei kõlba. Tuleb hoiduda pohla ja sinika lehtedega ära vahetamast. Taim on roomav ja esineb nõmmedel ja okasmetsa all (männi-, kadaka-).

Põldosjad (*Equisetum arvense* L.). Korjatakse taime maapealne osa kuiva ilmaga ja kuivatatakse varjulises kohas.

Tammekoor (*Quercus robur* L.). Võetakse kevadel pungade puhkemise ajal kuni 2 sm jämed. okstelt (mitte kõik paljaks koorida!) ja kuivatatakse varjulises kohas.

Tedremarana juurikas (*Potentilla silvestris* Neck.). Korjatakse enne õitsemist või hilissügisel ja kuivatatakse pimedas, mitte üleliigses soojuses.

Übaleht (*Menyanthes trifoliata* L.). Kolmiklehed nopitakse vartelt kuivalt (!) ja kuivatatakse õhukese kihina varjulises kohas, tuuletõmbuses. Lehed peavad olema rohelised.

Männivaik. Kogutakse hariliku männi tüvehaavadest väljavoolanud kollane vaik, puhastatakse koorejäänustest ja kuivatatakse.

Valge emanõgese õied (*Lamium album* L.). Korjatakse ainult valged õiekroonid ja kuivatatakse esialgu õhukese kihina varjulises kohas, lõpuks 30—40° juures. Värsked õied muutuvad muljades pruuniks ja kõlbmatuks.

Pohla lehed ja õied (*Vaccinium vitis idaea* L.). Õied korjatakse õitseajal — lehed septembris. Kuivatatakse varjulises kohas suurema kuumuseta.

Kase lehed ja urvad (*Betula liigid*). Lehed korjatakse enne nende täiskasvamist — urvad enne puhkemist. Mõlemad kuivatatakse varjulises kohas.

Sookail (*Ledum palustre*). Korjatakse mais ja juunis ja kuivatatakse varjulises kohas taime maapealne osa koos õitega.

Põdrasammal (*Cetraria Islandica* Ach.). Korjatakse aasta läbi.

Kopsurohi (*Pulmonaria officinalis* L.). Korjatakse pärast õitsemist taime maapealne osa ja kuivatatakse varjus. (Järgneb.)